

Συγκριτικό Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Ενότητα 9η: Βουλγαρική και εσθονική νομοθεσία

Κυριάκος Κυριαζόπουλος
Τμήμα Νομικής Α.Π.Θ.

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Βουλγαρική και εσθονική νομοθεσία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Βουλγαρικός νόμος για τα θρησκευόμενα
(συνέχεια)
2. Εσθονικός νόμος για τις εκκλησίες και
τις θρησκευτικές κοινότητες

Σκοποί ενότητας

- Ερμηνεία του βουλγαρικού νόμου για τα θρησκευόμενα (συνέχεια).
- Ερμηνεία του εσθονικού νόμου για τις εκκλησίες και τις θρησκευτικές κοινότητες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βουλγαρικός νόμος για τα θρησκευόμενα (συνέχεια)

Άρθρο 10 του βουλγαρικού νόμου 1/2

- **Άρθρο 10§2:** αναγνωρίζεται νομική προσωπικότητα στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Βουλγαρίας, χωρίς να διευκρινίζεται εάν είναι δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Εφόσον δεν διευκρινίζεται ρητά, συνάγεται ότι πρόκειται για **ιδιωτικού δικαίου** (και εννοείται **sui generis**) νομική προσωπικότητα.
- Η διάταξη παραπέμπει στο καταστατικό της βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, η οποία είναι μια **ελεύθερη** (≠κρατική) θρησκεία → στη Βουλγαρία υπάρχει χωρισμός Κράτους και Εκκλησίας/θρησκευμάτων.
  - ✓ Η **μοναδική** χώρα που έχει σύστημα κρατικής θρησκείας, από τις χώρες με κατά πλειοψηφία ορθόδοξο πληθυσμό, είναι η Ελλάδα.

Άρθρο 10 του βουλγαρικού νόμου 2/2

- **Άρθρο 10§3:** διευκρινίζεται ότι ΔΕΝ συνάγεται από τον παραδοσιακό ρόλο που απονέμεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Βουλγαρίας η αναγνώριση σε αυτήν οποιουδήποτε προνομίου ή άλλου πλεονεκτήματος έναντι άλλων θρησκευμάτων.

Άρθρο 14 του βουλγαρικού νόμου

- Προβλέπεται και αναλύεται η απόκτηση νομικής προσωπικότητας των θρησκευτικών κοινοτήτων.

Άρθρο 15 του βουλγαρικού νόμου (1/2)

- Ορίζεται ότι η διαδικασία για την απόκτηση νομικής προσωπικότητας είναι αρμοδιότητα των **δικαστηρίων**.
- **Άρθρο 15§1**: ορίζεται ειδικότερα η τοπική αρμοδιότητα των δικαστηρίων.

Άρθρο 15 του βουλγαρικού νόμου (2/2)

- **Άρθρο 15§2:** ορίζεται ότι δεν επιτρέπονται πολλαπλές καταχωρήσεις για ένα θρήσκευμα, (προβληματική πρόβλεψη/απαγόρευση):
  - το παράδειγμα μιας παλαιοημερολογίτικης Ορθόδοξης Εκκλησίας, η οποία χρησιμοποιεί την ίδια επωνυμία και την ίδια έδρα με τη βουλγαρική Ορθόδοξη Εκκλησία με έδρα τη Σόφια. Η αίτηση αυτής της εκκλησίας για απόκτηση νομικής προσωπικότητας δε θα μπορούσε να γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα να παραβιαστεί η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας σε συνδυασμό με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι για θρησκευτικούς σκοπούς.
- Αναλύονται τα **δεδομένα** τα οποία πρέπει να περιλαμβάνονται στο καταστατικό.

Άρθρο 18 του βουλγαρικού νόμου

- Το δημόσιο βιβλίο καταχώρησης των θρησκευτικών οργανισμών τηρείται από το δικαστήριο της πόλης της Σόφια.
- Αναφορά στα **δεδομένα** (συνολικά τέσσερα), τα οποία πρέπει απαραίτητως να καταχωρούνται στο δημόσιο βιβλίο, χάριν της ασφάλειας των συναλλαγών.

Άρθρο 19 του βουλγαρικού νόμου (1/2)

- **Άρθρο 19§1:** αναγνωρίζεται η δυνατότητα στα θρησκευόμενα ίδρυσης **τοπικών κλάδων**.
- **Άρθρο 19§2:** προβλέπεται η εγγραφή των τοπικών κλάδων σε ειδικό βιβλίο του οικείου τόπου, υπό την προϋπόθεση να αποσταλεί μια **δήλωση** (έγγραφο κοινοποίησης της κεντρικής Διοίκησης του θρησκευόμενου ή του προσώπου που εξουσιοδοτείται απ' αυτό, σύμφωνα με το καταστατικό του) προς τον οικείο Δήμο.

Άρθρο 19 του βουλγαρικού νόμου (2/2)

- Η δήλωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει τρία πράγματα:
  - ✓ τη **δικαστική απόφαση** του δικαστηρίου της Σόφια για την καταχώρηση του θρησκέυματος και της κεντρικής του Διοίκησης ή το πληρεξούσιο του εξουσιοδοτημένου προσώπου
  - ✓ πιστοποιητικό από την κεντρική Διοίκηση που να αναφέρει τα **πρόσωπα που εκπροσωπούν το θρήσκευμα** στον αντίστοιχο Δήμο
  - ✓ **έδρα και διεύθυνση** της τοπικής υποδιαίρεσης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εσθονικός νόμος για τις εκκλησίες και τις θρησκευτικές κοινότητες

Άρθρο 2 του εσθονικού νόμου

- Το άρθρο αυτό αναφέρεται στα θρησκευτικά σωματεία.
- **Άρθρο 2§1:** αναφέρεται στις **κατηγορίες των θρησκευτικών σωματείων:**
  - ✓ Εκκλησίες
  - ✓ Θρησκευτικές κοινότητες
  - ✓ Ενώσεις θρησκευτικών κοινοτήτων
  - ✓ Μονές
- Οι επόμενες παράγραφοι δίνουν τους ορισμούς των διαφόρων τύπων θρησκευτικών σωματείων (τα οποία όλα έχουν νομική προσωπικότητα).

Εκκλησία – ορισμός (1/2)

- **Άρθρο 2§2:** «η συνένωση τουλάχιστον τριών εκούσια συνενωμένων θρησκευτικών κοινοτήτων, η οποία έχει επισκοπική δομή και συνδέεται διδακτικά με τα τρία γενικά εκκλησιαστικά θρησκευόμενα ή υποδιαιρείται σε τρεις τουλάχιστον θρησκευτικές κοινότητες και η οποία λειτουργεί στη βάση του κατασταστικού της. Διοικείται από εκλεγμένο ή διορισμένο διοικητικό συμβούλιο και εγγράφεται στο βιβλίο καταχώρησης...».

Εκκλησία – ορισμός (2/2)

- Περίπλοκος ορισμός, που χρήζει διασαφήνισης:
  - ✓ **εκούσια συνένωση τουλάχιστον τριών θρησκευτικών κοινοτήτων**
  - ✓ με επισκοπική δομή
  - ✓ συνδέεται διδακτικά με τα τρία γενικά εκκλησιαστικά θρησκευόμενα (εννοούνται εδώ **τα τρία δόγματα του χριστιανισμού**: ορθοδοξία, καθολικισμός, προτεσταντισμός)
  - ✓ ή υποδιαιρείται σε τρεις τουλάχιστον θρησκευτικές κοινότητες
  - ✓ διοικείται από **εκλεγμένο ή διορισμένο διοικητικό συμβούλιο**

Θρησκευτική κοινότητα – ορισμός

- **Άρθρο 2§3:** «η εκούσια συνένωση φυσικών προσώπων που ομολογούν την ίδια πίστη, η οποία λειτουργεί στη βάση του καταστατικού της, διοικείται από εκλεγμένο ή διορισμένο διοικητικό συμβούλιο και εγγράφεται στο βιβλίο καταχώρησης στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζονται σε αυτόν τον νόμο».

Εκκλησία: συνένωση **νομικών** προσώπων)

≠

Θρησκευτική κοινότητα: συνένωση **φυσικών** προσώπων

Ένωση θρησκευτικών κοινοτήτων – ορισμός

- «..η ένωση τριών τουλάχιστον θρησκευτικών κοινοτήτων του ίδιου θρησκεύματος, λειτουργεί με βάση το καταστατικό της και διοικείται από εκλεγμένο ή διορισμένο διοικητικό συμβούλιο».

Μονή – ορισμός

- «..μια εκούσια κοινοβιακή συνένωση φυσικών προσώπων που ομολογούν την ίδια πίστη/έχουν το ίδιο θρήσκευμα, η οποία λειτουργεί με βάση το καταστατικό της εκκλησίας στην οποία ανήκει η μονή ή με βάση ανεξάρτητο καταστατικό και διοικείται από εκλεγμένο ή διορισμένο ηγούμενο της μονής».

Κεφάλαιο 3 του εσθονικού νόμου

- Προβλέπεται η «ίδρυση, απόκτηση νομικής προσωπικότητας, συγχώνευση, διαίρεση και λύση θρησκευτικών σωματείων».

Άρθρο 11 του εσθονικού νόμου

- Ίδρυση θρησκευτικών σωματείων: ορίζεται ότι οι ιδρυτές θα συνάπτουν ιδρυτική πράξη μόνο στην περίπτωση ίδρυσης εκκλησιών ή ένωσης θρησκευτικών κοινοτήτων ή θρησκευτική κοινότητας, που όμως δεν ανήκει σε εκκλησία ή ένωση θρησκευτικών κοινοτήτων ή μονής που δεν ανήκει σε εκκλησία.

Περιεχόμενο ιδρυτικής πράξης/συμφωνίας

- ✓ Επωνυμία, έδρα, διεύθυνση.
- ✓ Σκοπούς των δραστηριοτήτων της εκκλησίας, της θρησκευτικής κοινότητας, της ένωσης θρησκευτικών κοινοτήτων ή της μονής που δεν ανήκει σε εκκλησία.
- ✓ Επίσης: α) ονόματα ή επωνυμίες και κατοικίες ή έδρες, β) αριθμούς ταυτότητας ή καταχώρησης των ιδρυτών, γ) υποχρεώσεις τους, δ) ονόματα, αριθμούς ταυτότητας και κατοικίες των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 11§4 του εσθονικού νόμου

- Στις παραπάνω περιπτώσεις θα εγκρίνεται από τους ιδρυτές το καταστατικό ως παράρτημα της ιδρυτικής πράξης. Όμως, η θρησκευτική κοινότητα που ανήκει σε εκκλησία ή ένωση θρησκευτικών κοινοτήτων κατά το **άρθρο 11§4** θα ιδρύεται και το διοικητικό της συμβούλιο θα εκλέγεται σύμφωνα με το καταστατικό της αντίστοιχης εκκλησίας ή ένωσης θρησκευτικών κοινοτήτων, **εκτός αν** το καταστατικό προβλέπει την υιοθέτηση ανεξάρτητου καταστατικού.

Άλλες παρατηρήσεις

- Η ιδρυτική συμφωνία και το καταστατικό θα περιβάλλονται τον **συμβολαιογραφικό τύπο**.
- Η μονή που ανήκει σε εκκλησία θα ιδρύεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο καταστατικό της αντίστοιχης εκκλησίας, θα τηρούνται πρακτικά της ιδρυτικής συνέλευσης, θα επισυνάπτεται στα ο κατάλογος των ιδρυτών της μονής, ο οποίος θα αναγράφει τις κατοικίες και τους αριθμούς ταυτότητάς τους, μαζί με τις υπογραφές τους.

Άρθρο 12 του εσθονικού νόμου

- Καταστατικό των θρησκευτικών σωματείων εν γένει (όλων των τύπων).
- Περιεχόμενο/δεδομένα καταστατικού (συνολικά δεκατρία).

Άρθρο 13 του εσθονικού νόμου

- Εγγραφή στο βιβλίο θρησκευτικών σωματείων → προϋπόθεση να υπάρχουν **τουλάχιστον 12 φυσικά πρόσωπα** θρησκευτικής κοινότητας (σύμφωνος αριθμός με τα διεθνή standards).
- Άρθρο 13 παρ.2: απαιτούμενα δεδομένα και έξι ακόμη επισυναπτόμενα έγγραφα για την αίτηση εγγραφής του θρησκευτικού σωματείου στο βιβλίο.

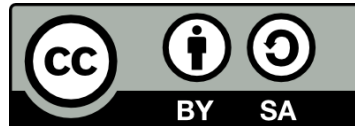
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κυριάκος Κυριαζόπουλος «Συγκριτικό Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Ενότητα 9^η: Βουλγαρική και εσθονική νομοθεσία». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

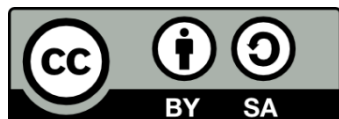

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαριάνθη-Ελένη
Διαμαντοπούλου

Θεσσαλονίκη, 19-04-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

